

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Liberec

Inspekční zpráva

**Soukromá obchodní akademie a obchodní škola s. r. o. Liberec 5,
Dvorská 447/29**

Dvorská 447/29, 460 05 Liberec 5

Identifikátor školy: 600 010 520

Zřizovatel: Kancelářské služby s. r. o., Dvorská 447/29, 460 05 Liberec 5

Školský úřad, Masarykova 18, 460 31 Liberec 1

Termín konání orientační inspekce: 7. - 15. a 27. listopadu 2000

Čj.	084 512/00-3200
Signatura	oh4fu313

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Soukromá obchodní akademie a obchodní škola s. r. o. sídlí v nebytových prostorách, které jsou součástí základní školy a byly původně určeny k výuce jejich žáků. Smlouva o nájmu nebytových prostor mezi školou a Městem Liberec je uzavřena na dobu neurčitou s dvouměsíční výpovědní lhůtou. V pronajatých prostorách slouží k výuce celkem sedm učeben z nichž jedna je určena pro méně početnou skupinu žáků, jedna je odborná učebna výpočetní techniky. V prostorách je vyhovující sociální zázemí pro žáky. Po dohodě se základní školou využívá tato střední škola její tělocvičnu a školní hřiště. Další učebnu výpočetní techniky si škola propůjčuje na dvě hodiny týdně od jiné základní školy vzdálené cca 2,5 km. Pro vedení školy a vyučující jsou určeny kancelář, sborovna a dva kabinetu.

Přehled o počtu ročníků, žáků a vyučovaných oborech k datu inspekce udává následující tabulka:

Ročník	Počet žáků v ročníku	Třída	Obor	Forma studia	Celkový počet žáků	Integrovaní zdr. postiž. žáci
1.	54	1. A	63-41-M/004	denní	14	1
		1. D	63-42-L/501	dálková	4	-
		1. D	64-41-L/520	dálková	11	-
		1. D	64-41-L/516	dálková	25	-
2.	24	2. D	63-42-L/501	dálková	1	-
		2. D	64-41-L/520	dálková	7	-
		2. D	64-41-L/516	dálková	16	-
3.	29	3. A	63-41-M/004	denní	18	1
		3. D	63-41-M/004	dálková	11	-
4.	28	4. A	63-41-M/004	denní	17	-
		4. D	63-41-M/004	dálková	11	-
5.	7	5. D	63-41-M/004	dálková	7	-
Celkem	142	8	-	-	142	2

Názvy studijních oborů:

- 64-41-L/516 Podnikání v technických povoláních
- 64-41-L/520 Podnikání v oborech obchodu a služeb
- 63-42-L/501 Technickohospodářské a správní činnosti
- 63-41-M/004 Obchodní akademie

Všechny výše uvedené vyučované obory jsou uvedeny v Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 28 282/99-21 ze dne 9. září 1999. Kapacita školy v tomto rozhodnutí je 220 žáků.

Česká školní inspekce vzhledem ke složení inspekčního týmu hodnotila kvalitu vzdělávání v českém jazyce, cizích jazycích, společenskovedních předmětech, odborných ekonomických předmětech a výpočetní technice a ve vztahu k výše uvedeným předmětům posoudila řízení školy.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení kvality vzdělávání v českém jazyce

Výuka byla sledována celkově v devíti hodinách u jedné externí vyučující s odbornou způsobilostí ale bez způsobilosti pedagogické. Tím došlo k porušení § 3 odst. 1 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, § 51 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a § 1, § 2 odst. 1, 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců.

V obchodní akademii denního studia v prvním, třetím a čtvrtém ročníku bylo hospitováno pět hodin. Ve druhém ročníku dálkového nástavbového studia a ve čtvrtém ročníku dálkového studia obchodní akademie byly zhlédnuty dva dvouhodinové vyučovací bloky.

Časová dotace předmětu je v souladu s učebními plány, schválenými ředitelem školy, obsah učiva naplňuje učební osnovy. Vyučující má rozpracovány časově tematické plány, ale závazně podle nich nepostupuje. Jednotlivá témata jsou z časových důvodů nebo podle aktuálních znalostí žáků přesouvána.

Sledované čtyři hodiny denního studia byly literární. V prvním ročníku byla jedna literární hodina spojena s opravou diktátu, ve třetím ročníku proběhl slohový výcvik v kombinaci s úvodním opakováním literatury. V žádné z hospitovaných hodin nebyly výukové cíle zcela jasně formulovány. Členění výuky postrádalo relaxační momenty.

Hodiny probíhaly v učebnách vcelku vhodně a esteticky uspořádaných. Žáci denního i dálkového studia mají vlastní učebnice literární historie, literární čítanka je jim k dispozici ve škole, sešity si vedou sami. V namátkově prohlédnutých sešitech žáků byly zaznamenány stejné věcné chyby. Žáci dálkového studia si vedou pracovní listy, které obsahují práce jazykového, stylistického či literárního zaměření různého rozsahu a formy. Ke kontrole je odevzdávají dle pokynu vyučující. Předepsané kontrolní slohové práce se ČŠI obtížně posuzovaly v denním i v dálkovém studiu, jelikož nebyly důsledně formálně odlišeny od prací cvičných nebo dílčích (nejednotný formát papíru, bez označení ročníku a data zpracování, různá forma hodnocení). Po stránce kompoziční byly slohové práce často bez osnovy a hodnocení nezohledňovalo stylistickou rovinu.

Namátkově vybrané písemné maturitní práce pátého ročníku dálkového studia školního roku 1999/2000 byly hodnoceny strukturovaně, ve většině případů byla klasifikace mírně nadhodnocena. Některé stylistické, věcné, ale i gramatické chyby zůstaly neopravené. Nedodržení zadaného slohového útvaru k vybranému tématu nebylo zohledněno v hodnocení. Pokud si žáci zvolili téma se zpracováním ve volném slohovém útvaru, nebyli vedeni k jeho konkrétnímu určení. ČŠI si prohlédla i otázky k ústní maturitní zkoušce z českého jazyka a literatury. Konstatovala nesystémové vytváření mluvnických otázek. Literární otázky jsou z časově-historického i obsahového hlediska nevyvážené, některé se vyskytují duplicitně, opakování témat se vyskytuje i v rovině slohových útvarů. Otázky z literární historie a teorie nevycházejí z připravených literárních textů.

Sledované literární hodiny v denním studiu byly vedeny převážně výkladovou metodou. Ve čtvrtém ročníku žáci opakovali maturitní okruhy frontálně se zaměřením na faktografii bez hlubších znalostí příčinných souvislostí literárního vývoje. Žáci reprodukovali obsahy literárních děl bez náznaku žánrové, jazykové a stylistické analýzy textu. Ukázky z čítanky byly vybrány nahodile, žáci přistupovali k textu popisně, nejsou zvyklí jej dávat do literárně-historického kontextu. V prvním ročníku četla vyučující velmi zběžně některé textové ukázky sama. Čtenářské zkušenosti žáků nebyly využívány např. formou referátů. V žádné

z hospitovaných hodin nebyla využita didaktická technika. Přednášková forma s množstvím nastíněných témat bránila žákům v samostatném a aktivním učení. Ve slohové části výuky ve třetím ročníku nebyly pokyny k zadanému úkolu jasné.

V konzultačních blocích dálkového studia vyučující kombinovala látku mluvnickou, slohovou a literární. Zadávaná slohová témata k domácímu písemnému zpracování v určeném slohovém útvaru postrádala názorné ukázky, ne všechna témata byla pro daný slohový útvar vhodná. K samostudiu literárního učiva nebyla zadána rozšiřující odborná literatura a další zdroje informací.

Motivace na základě vlastních zkušeností byla využívána především ve slohovém výcviku žáků dálkového studia. Mezipředmětové vztahy byly využívány minimálně. Aktualizace učiva se promítla do zadaných úvahových témat. V jazykové části hodiny prvního ročníku nebyla kontrolována správnost provedené opravy diktátu. U některých žáků byla oceňována snaha o pokrok, avšak neznalost problematiky byla mentorována. V dálkové formě studia proběhlo faktografické orientační testování s následnou zpětnou vazbou.

Vzhledem k málo variabilním vyučovacím metodám nebyly rozvíjeny komunikativní dovednosti především u žáků denního studia. Více smyslu pro vzájemnou kooperaci bylo pozorováno v dálkovém studiu. Vyplývalo to i z věkového složení těchto ročníků. Verbální úroveň vyučující byla na dobré úrovni, vyjadřovala se obratně a spisovně. Čtení ukázek a recitace básnického textu však prezentovala v rychlém tempu bez respektu k charakteru literárního útvaru. Verbální projevy žáků byly často méně srozumitelné, jejich odpovědi nepřesně formulované. Nespisovné vyjadřování žáků zejména v hodinách dálkového studia nebylo opravováno.

ČŠI hodnotí výuku českého jazyka a literatury v denním i dálkovém studiu z hlediska přípravy hodin, materiálních a psychohygienických podmínek, organizace, forem a metod výuky a hodnocení jako pouze vyhovující. Interakce a motivace jsou hodnoceny především ve formě dálkového studia s pozitivy a negativy v rovnováze. Celkově je výuka českého jazyka a literatury hodnocena jako pouze vyhovující.

Hodnocení kvality vzdělávání v cizích jazycích

Celkově je organizace jazykového vzdělávání dána učebními plány jednotlivých oborů denního, dálkového a dálkového nástavbového studia.

V denním čtyřletém studiu obchodní akademie jsou od prvního ročníku vyučovány dva cizí jazyky (anglický a německý) s tříhodinovou týdenní dotací. Vzhledem k tomu, že se ve škole nevyučuje jazyk francouzský, jedna žákyně čtvrtého ročníku, která do školy přistoupila, na tyto hodiny dochází do gymnázia. Ve třetím a čtvrtém ročníku je jazykové vzdělávání rozšířeno o dvě hodiny konverzace v jednom z vyučovaných jazyků. Žáci prvního ročníku jsou podle úrovně vstupních jazykových znalostí a dovedností ze základní školy rozděleni na začátečníky a mírně pokročilé.

V dálkovém studiu obchodní akademie je vyučován anglický, německý a ruský jazyk. Od prvního ročníku žáci studují dva jazyky, v dálkovém nástavbovém studiu pouze jeden jazyk. V době konání inspekce byla výuka realizována podle měsíčního rozvrhu formou čtyřhodinových sobotních konzultací s patnáctiminutovou přestávkou. Takto vedené vyučování spolu s dlouhými časovými intervaly mezi jednotlivými vyučovými bloky klade zvláště na začínající žáky mimořádně velké nároky na samostudium.

Kvalita vzdělávání předmětů anglický a německý jazyk byla celkově hodnocena na základě 12 hospitací (pět hospitací anglický jazyk, sedm hospitací německý jazyk).

Ve sledovaných předmětech odpovídala hodinová dotace i členění učiva do ročníků

schváleným učebním plánům schváleným ředitelem školy a učebním osnovám určeným pro jednotlivé studijní obory. Obsah vzdělávání je rozpracován do tematických plánů a výukové cíle jsou stanoveny tak, aby požadavky osnov mohly být průběžně plněny. Návaznost učiva mezi jednotlivými ročníky je zajištěna a na základě mezipředmětové spolupráce s vyučujícími předmětům administrativního charakteru je ve třetím i ve čtvrtém ročníku obchodní akademie obsah výuky cíleně rozšířen o vyučování odborného jazyka.

V průběhu inspekce bylo hospitováno u šesti ze sedmi pedagogů. Z tohoto počtu pět splňuje podmínku odborné a pedagogické způsobilosti. Jedna vyučující obě tyto podmínky nesplňuje, což znamená porušení výše uvedených právních norem. Na začátku školního roku došlo v personálním obsazení jazykových předmětů ke změnám (dva vyučující odešli a jedna učitelka odchází v prosinci 2000). I když byly výkony žáků při hospitacích hlavně v dálkovém studiu slabší, současní vyučující (včetně odcházející učitelky angličtiny) však prokázali teoretickou znalost jazyka, praktickou dovednost v jeho užívání a dobře zvládli metodiku vedení hodin.

Vyučování probíhá v dostatečně prostorných, nespécializovaných učebnách s běžným vybavením. Starší přenosné magnetofony, videozáznamy, různé kopírované texty, slovníky a jiné doplňující materiály si učitelé na hodiny nosí ze sborovny, která je umístěna v sousedním pavilonu školy. Estetická úroveň učeben je na průměrné úrovni. V inspekci zhlédnutých hodinách byly používány vhodné učebnice, které si žáci kupují. V průběhu studia nedochází v užívaných titulech ke změnám.

Celkově jsou prostorové podmínky i vybavení pomůckami dostačující, odpovídající deklarovanému vzdělávacímu programu.

Hospitované hodiny byly vždy řádně připraveny, vedeny v příslušném jazyce s účelovým používáním mateřského jazyka - například pro přesné vysvětlení gramatického jevu. Organizace vyučovacích jednotek vycházela z běžného schématu (tj. kontrola přípravy na vyučování a opakování, řízený rozhovor zaměřený například na rozšiřování slovní zásoby, procvičování čtení i poslech s porozuměním). U dálkového studia byla rovněž kontrolována připravenost žáků na vyučování i dostatečným způsobem procvičováno předchozí učivo. Je však potřeba více preferovat samostatný projev žáků při nácviu komunikativních situací a při písemném vyjadřování v hodinách. Probírané učivo bylo v navštívených hodinách podáváno věcně správně. K posouzení výsledků vyučovacího i učebního procesu volí učitelé formu dílčích a souhrnných písemných prací. Jejich četnost je dostatečná, práce jsou vyučujícími opravovány a klasifikovány. Tematické okruhy všeobecného zaměření jsou průběžně vkládány do vyučovaných celků. Celková atmosféra všech hospitovaných hodin byla vstřícná, nestresující, vyučující sledovali pokrok žáků.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem výuka poskytuje žákům denního studia přiměřený rozsah jazykových prostředků i pracovních návyků. Znalosti žáků v dálkové formě studia byly slabší. Jednou z možných příčin může být rozdělení předepsané hodinové dotace do čtyřhodinových bloků s dlouhými časovými prodlevami mezi nimi.

Celkově ČŠI hodnotí kvalitu vzdělávání cizích jazyků jako průměrnou.

Hodnocení kvality vzdělávání ve společenskovědních předmětech (hospodářském zeměpisu a dějepisu)

Výuka byla sledována ve čtyřech hodinách (dva dvouhodinové bloky) u dvou vyučujících v prvním ročníku denního studia obchodní akademie. Vyučující hospodářského zeměpisu má pouze pedagogickou způsobilost, dějepis je vyučován bez odborné a pedagogické způsobilosti. I v tomto případě došlo k porušení výše uvedených právních předpisů.

Časová dotace předmětů je v souladu s učebním plánem. Učivo obsažené v časově

tematických plánech odpovídá schváleným učebním osnovám.

Předmět hospodářský zeměpis je vyučován v prvním a druhém ročníku. V tomto školním roce druhý ročník denního studia škola nemá. ČŠI konstatovala, že vypracované tematické plány v souhrnu pro první a druhý ročník postrádají některá témata učebních osnov. Stanovené výukové cíle hospodářského zeměpisu byly přiměřené aktuálnímu stavu třídy, učivo navazovalo na předcházející.

V časově tematickém plánu dějepisu jsou zařazeny kulturní vývojové etapy nesystémově, v dějepisné výuce byla látka probírána oproti plánu s předstihem. K dějepisnému učivu nebyly výukové cíle zformulovány a žákům sděleny.

Sledované hodiny probíhaly v běžné kmenové učebně. Kartografické zeměpisné pomůcky byly využívány, žáci mohou používat zeměpisné i dějepisné atlasy zapůjčené základní školou. Absence historické nástěnné mapy a nepoužívání historických atlasů snižovaly názornost výuky. K výuce dějepisu mají žáci zakoupené dost specializované učebnice, které nebyly využívány. Sešity si vedou sami. Tempo výuky navštívených hodin bylo většinou neměnné. Změna činnosti byla zaznamenána při práci žáků s atlasy a při individuálním vyhledávání na nástěnné mapě. Obrazový materiál, doplňková literatura, referáty žáků, video ani audio technika nebyly v hodinách využity. Tento ročník navštěvuje integrovaný žák, kterému se vyučující zeměpisu individuálně věnoval ještě po ukončení výuky (poslední dvouhodinový blok odpoledního vyučování).

Hodiny byly vedeny převážně frontální výkladovou metodou. Samostatná práce žáků s mapou byla vyučujícím korigována a byla jim poskytována pomoc. Závěrečné opakování se nevztahovalo k probrané látce, ale upevňovalo všeobecné zeměpisné pojmy. Dějepisné učivo bylo reprodukováno popisně s faktografickými údaji se stručně zformulovaným a diktovaným zápisem do sešitů. Historické jevy nebyly dávány do příčinných souvislostí a nebyly vysvětlovány adekvátními pojmy umožňující jejich porozumění. Nebyl vytvořen prostor pro aktivní učení žáků.

V zeměpisných hodinách byli žáci motivováni aktuálními demografickými údaji a poznatky o ochraně přírody v návaznosti na vlastní zkušenosti. V dějepisné výuce úryvek literárně zpracovaného životopisu Karla IV. motivoval úvodní opakování. Aktualizace učiva byla uplatňována zejména v zeměpisných hodinách. Hodnocení žáků bylo minimální, zkoušenému žákovi z dějepisu nebyla sdělena klasifikace.

Použité formy a metody výuky neumožňovaly rozvíjení komunikativních dovedností, zejména v dějepisné výuce. Vyučující byli k žákům vstřícní, nevytvářeli však prostor pro vyjadřování jejich vlastních názorů. V hodinách zeměpisu byly do výkladu zařazovány řečnické otázky, v dějepisné výuce se uplatňovaly hlavně široké verbální schopnosti vyučující. Oba učitelé dbali na vlastní spisovné vyjadřování. Nevýrazné odpovědi žáků s chybami ve spisovném vyjadřování nebyly opravovány.

Výuku společenských věd hodnotí ČŠI celkově jako průměrnou, výuku hospodářského zeměpisu s pozitivy a negativy v rovnováze, dějepisnou výuku jako pouze vyhovující.

Hodnocení kvality vzdělávání v odborných předmětech ekonomického charakteru (ekonomice, ekonomice podniku, marketingu a managementu, účetnictví, obchodní korespondenci a předmětu práce a mzdy)

Výuka byla sledována v prvním, třetím a čtvrtém ročníku čtyřletého denního studia obchodní akademie, v prvním ročníku dálkového nástavbového studia a ve třetím a pátém ročníku dálkového studia obchodní akademie.

Učitelé realizovali výuku podle zpracovaných tematických plánů schválených ředitelem školy. Předložené tematické plány obsahovaly časové rozvržení učiva a jejich porovnáním se zápisy v třídních knihách a schválenými učebními dokumenty nebyly zjištěny nedostatky. Časové dotace hodin byly v souladu s učebním plánem schváleným ředitelem školy, členění učiva do jednotlivých ročníků respektovalo kontinuitu výuky a odpovídalo učebním osnovám schváleného vzdělávacího programu školy. Sledovaná výuka byla učiteli velmi dobře připravena. Stanovené výukové cíle odpovídaly aktuálnímu složení tříd. Pouze ve třídě 4.A se učitelce obchodní korespondence nepodařilo cíl hodiny splnit.

Oblast plánování a přípravy výuky měla celkově nadprůměrnou úroveň.

Výuku předmětů zajišťovaly celkem čtyři učitelky. Jedna z nich nespĺňovala podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Tím došlo k porušení § 3 odst. 1 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, § 51 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a § 1, § 2 odst. 1, 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Toto porušení se však ve sledované výuce neprojevovalo po odborné stránce na snížené kvalitě výuky. V oblasti pedagogické byla u této učitelky zjištěna neprůkaznost klasifikace v předmětu obchodní korespondence ve třídě 4.A.

Výuka předmětů probíhá v dostatečně prostorných kmenových učebnách, které splňují psychohygienické požadavky kladené na výuku (velmi dobré světelné i tepelné podmínky). Učebny jsou vybaveny z části starším, z části novějším dobře udržovaným nábytkem. Jižně orientované učebny jsou vybaveny závěsy, které však s ohledem na použitý materiál plní více funkci estetickou. Při slunném počasí neumožňují potřebné zatemnění učeben a použití ve výuce např. zpětného projektoru je problematické. Výuka obchodní korespondence probíhá v učebně výpočetní techniky v dělených třídách s polovičním počtem žáků. Pro výuku ekonomických předmětů je škola vybavena odbornou literaturou a zákonnými normami pro učitele. Žáci si doporučené učebnice pořizují sami. Jejich používání ve výuce není všemi učiteli vyžadováno, což se následně projevilo i v použitých metodách výuky. Pro výuku volitelného předmětu "Účetnictví na počítači" škola zakoupila dva výukové programy (STEREO, ÚČTO 2000), pro výuku obchodní korespondence je škola vybavena výukovým programem "PSANÍ NA POČÍTAČI".

Materiální podmínky i psychohygienické podmínky výuky jsou průměrné.

Struktura sledovaných hodin byla u jednotlivých učitelů rozdílná. Lišila se i u obou forem studia. Způsob výuky u dálkového studia byl přizpůsoben výrazně nižší časové dotaci hodin a měl charakter konzultací. Obecně byla struktura hodin přizpůsobena výukovým cílům, věku a schopnostem žáků. Výuka probíhala u denního studia většinou ve dvouhodinových blocích. U dálkové formy studia byl průběh výuky negativně ovlivněn zvolením čtyřhodinových bloků výuky jednoho předmětu. V závěru bloku byla viditelná únava žáků, negativně působila i jednotvárnost výuky ovlivněná časovou tísní.

Dvě z učitelek realizujících výuku denního studia měly sledované hodiny velmi dobře promyšlené, probírané učivo provázaly s vhodnými praktickými příklady a vedly žáky k logickému myšlení. Tato výuka se vyznačovala názorností a pestrým střídáním různých vyučovacích metod. Žáci byli vedeni k využívání znalostí v rámci mezipředmětových vztahů, aplikaci učiva a vyvozování vlastních závěrů. Vytváření dostatečného prostoru k vyjadřování vlastního názoru podporovalo rozvíjení vyjadřovacích schopností žáků. Ve výuce předmětu práce a mzdy ČŠI zaznamenala příkladnou aktualizaci učiva, která svědčí o získávání informací pro výuku i z dalších zdrojů. Žáci se učili v předstihu novelty potřebných zákonných norem platných až od roku 2001 (např. zákoník práce, zákon o mzdě, nový způsob výpočtu

průměrné mzdy apod.).

Protikladem byla výuka obchodní korespondence ve čtvrtém ročníku v učebně výpočetní techniky. Žákům byl zadán úkol, který zpracovávali bez využití počítačů, přestože programové vybavení i deklarované předchozí činnosti žáků učitelkou to umožňovaly. Ve druhé polovině hodiny žáci výpočetní techniku využili, ale většina z nich nedodržovala prstoklad. Učitelka neprováděla důslednou kontrolu práce žáků, které mohlo být využito k jejich ohodnocení. O vhodnosti zvolených metod výuky a organizaci vyučovacího procesu i nízké úrovni kontroly svědčí skutečnost, že někteří žáci si místo plnění úkolů zadaných učitelkou mezi posílali sebou textové zprávy. Vyučovací čas výuky vedené v učebně výpočetní techniky nebyl efektivně využit.

Organizace, formy a metody výuky měly celkově průměrnou úroveň.

Použití vhodných motivačních prvků bylo ve výuce odvislé od způsobu výuky jednotlivých učitelů. Vstupní motivační prvky byly použity velmi zřídka, v oblasti průběžné motivace žáků bylo ve výuce využíváno převážně motivačních výzev, pozitivního hodnocení žáků pochválením a zdůrazňování důležitosti učiva např. pro účetní praxi. V některých ze sledovaných vyučovacích jednotek nebyly účinné motivační prvky zaznamenány. Většina učitelů svými otázkami vedla žáky k pochopení vztahů a souvislostí a k aplikaci učiva. Jedna z učitelek vytvářela žákům vynikající podmínky k využívání mezipředmětových vztahů a vedla je k využívání vlastních zkušeností ve výuce. Spolu s vhodnou motivací se jí podařilo vytvořit přátelskou a tvůrčí atmosféru ve výuce. I ostatní učitelé (i když ne vždy úspěšně) vedli žáky k sebekontrolě, sebehodnocení a odpovědnosti za odvedenou práci.

Klasifikace žáků u většiny učitelů byla založena na průběžném hodnocení vybraných domácích prací (případových studií), prací v hodině a ověřování znalostí písemnou formou. Pouze učitelka obchodní korespondence ve čtvrtém ročníku denního studia obchodní akademie nepředložila ČŠI práce žáků k posouzení náročnosti klasifikace. Protože se jednalo o žáky, u kterých ČŠI zaznamenala během hospitační činnosti špatné návyky (nedodržování prstokladu), vzniká podezření, že klasifikace v této třídě není přiměřeně náročná. Individuální ústní zkoušení žáků v průběhu orientační inspekce nebylo zaznamenáno. Avšak během výuky byly žákům kladeny otázky ověřující pochopení učiva. ČŠI zaznamenala využití chybných odpovědí žáků k analýze chyb.

Oblast motivace a hodnocení měla průměrnou úroveň.

Ve výuce žáci dodržovali (až na výjimky) dohodnutá pravidla jednání. Učitelkami byli respektováni a ve většině ze sledovaných hodin jim byl dán dostatečný prostor k diskusi i při různosti názorů. Práce v hodinách probíhala v přátelské atmosféře. ČŠI se během svého pobytu nestkala s kázeňskými přestupky žáků. Pouze v jedné třídě se snažili dva žáci zneužít demokratického přístupu učitelky a narušit příznivou pracovní atmosféru. Vyřešení situace bylo učitelkou zvládnuto s nadhledem, kultivovaným způsobem a vyústilo v úsměvný závěr s pozitivním dopadem na žáky. Verbální a neverbální komunikace učitelů byla průměrná a nadprůměrná.

Interakce a komunikace měly nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.

Kontrolou maturitních témat z předmětů ekonomika a účetnictví za školní rok 1999/2000 nezjistila ČŠI nedostatky. Oba předměty obsahovaly předepsaný počet témat s přiřazenými příklady. Témata obsahově u obou předmětů zahrnovala celý rozsah učiva v souladu se schválenými státními učebními dokumenty pro obchodní akademie. Praktická maturitní zkouška byla pečlivě opravena, klasifikace byla přiměřeně náročná a objektivní.

Kvalita výuky odborných předmětů ekonomického charakteru byla celkově průměrná.

Hodnocení kvality vzdělávání ve výpočetní technice

Časová dotace předmětu je v souladu s schválenými vzdělávacími programy, obsah učiva odpovídá stanoveným vzdělávacím cílům. S učebními osnovami předmětu vyučující průběžně pracují a upravují ji dle aktuálního materiálně-technického vybavení školy.

Byla sledována výuka ve třech dvouhodinových blocích denního i dálkového studia. u obou odborně a pedagogicky způsobilých vyučujících, kteří předmět ve škole učí.

Výuka probíhá ve vhodně uspořádaných a dobře vybavených odborných učebnách. Jedna z nich se nachází v prostorách školy, druhou si škola k výuce propůjčuje od vzdálené základní školy na dvě hodiny týdně. Důvodem je alespoň minimální možnost využití ve výuce internetu, ke kterému ve škole nemají žáci přístup. Na výuku jsou třídy děleny, každý žák může samostatně pracovat u svého PC. Do učebny, ve které mají k dispozici i základní odbornou literaturu, mají žáci přístup i v odpoledních nebo volných hodinách.

Kvalita zhlédnutých hodin měla různou úroveň. Ve většině promyšlených a dobře naplánovaných hodinách vyučující jasně a srozumitelně informovali žáky o zadané práci a využívali tabuli k dobře strukturovaným a přehledně napsaným poznámkám a nákresům. Žáci si vedou sešity, záznamy jsou stručné a logicky uspořádané. V průběhu hodin žáci pracovali samostatně, vyučující pozorně sledovali jejich pokroky, reagovali na jejich dotazy, pomáhali překonávat obtížné pasáže.

Slabinou bylo někde méně efektivní využití vyučovacího času, kdy se vyučující v určitých pasážích více věnovali teoretickému výkladu na úkor praktického nácviku. Žáci pak byli pasivními příjemci sdělovaných informací, prostor pro samostatné učení byl malý. V závěru hodin nezbyl čas na dostatečné praktické procvičení probraného učiva a ověření získaných dovedností. V dálkovém studiu neměl dvouhodinový blok charakter konzultací, ale zdařilého a profesionálního výkladu.

Hodiny se vyznačovaly dobrou atmosférou a probíhaly ve velmi dobrých psychohygienických podmínkách. K tomu přispěl klidný a kultivovaný projev vyučujících a respektování osobnosti žáků.

Výuka výpočetní techniky je ve škole v současné době na dobré úrovni.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování školy vychází ze stanovených koncepčních záměrů, které jsou v základních rysech obsaženy ve Výroční zprávě o činnosti školy za školní rok 1999/2000. V koncepčních záměrech škola reaguje na poptávku veřejnosti o studium, ve kterém by mohli uplatnit své znalosti a dovednosti získané předchozím studiem a které by jim umožňovalo věnovat se souběžně i jiným aktivitám. Z tohoto důvodu je hlavní pozornost vedení školy a zřizovatele zaměřena na dálkové formy studia - pětiletou obchodní akademii a tříleté nástavbové obory. Metody a prostředky potřebné k dosažení stanovených cílů jsou konkretizovány pro denní studium, pro dálkové formy studia propracované nejsou.

Střednědobé plánování má podobu učebních plánů rozpracovaných do jednotlivých ročníků v horizontu vzdělávacího cyklu. V učebních plánech dálkového a denního studia obchodní akademie neshledala ČŠI nedostatky. Učební plány tříletých dálkových nástavbových oborů byly upraveny tak, aby vyhovovaly možnostem školy. Důvodem tohoto kroku je dle ředitele školy společná výuka tří nástavbových oborů s podobným profilem absolventa v jedné třídě. Hodinové dotace cizích jazyků, matematiky, právní výchovy, ekonomiky podniku a účetnictví byly sjednoceny, případně byla výuka některých předmětů přesunuta z ročníku do ročníku.

Sjednoceny byly i názvy některých předmětů (právní nauky a právní výchovy, práce s počítačem a výpočetní techniky, ekonomiky podniku a ekonomiky, předmětu management a předmětu marketing a management. V důsledku tohoto kroku nejsou názvy předmětů v povinné dokumentaci školy totožné s názvy předmětů ve schválených učebních plánech. Provedené změny nesměřovaly proti zájmům žáků příslušného oboru, celková hodinová dotace nebyla v žádném z výše uvedených předmětů snížena. Pokyny MŠMT k práci s učebními plány však tyto úpravy neumožňují. Vzhledem k tomu, že výše uvedené studijní obory jsou ve škole vyučovány teprve druhým rokem, byla v povinné pedagogické dokumentaci zjednána náprava a vedení školy přepracovalo učební plány nastavbových oborů tak, aby provedené změny byly v souladu s pokyny MŠMT.

Osnovy jednoletých volitelných předmětů mají podobu časově-tematických plánů, samostatně vytvořené osnovy včetně stanovení výchovně-vzdělávacích cílů má předmět marketing a management.

Integrovaní žáci nepracují dle individuálních učebních plánů, k jejich potřebám je však vyučujícími důsledně přihlíženo v rámci běžné výuky. Finanční prostředky ze státního rozpočtu na vykazované integrované žáky nebyly škole prostřednictvím Školského úřadu v Liberci poskytnuty.

Plán práce pro školní rok stanovuje v dostatečné míře základní organizační momenty činnosti školy. Plánování dálkového studia pro školní rok 2000/2001 bylo k datu inspekce poznamenáno nutností operativních změn v důsledku nepřítomnosti některých externích vyučujících.

Organizační struktura školy je jednoduchá. Vedení školy tvoří ředitel školy a jeho zástupce, ředitel je jediným interním zaměstnancem školy. Ostatní pedagogičtí pracovníci jsou zaměstnanci zřizovatele, u kterého jsou uloženy jejich osobní údaje i osobní dokumentace žáků. Obojí je chráněno před zneužitím.

Pro pedagogické pracovníky platí dle ředitele školy Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení vydaný MŠMT ČR v roce 1996, který svým obsahem neodpovídá pracovněprávním vztahům mezi školou a pedagogy. Seznámení pedagogů s pracovním řádem nebylo doloženo. Další dokumentace, vymezující v ucelené podobě pravidla pro činnost pedagogů, nebyla ČŠI předložena.

Metodické orgány nejsou ve škole ustaveny, změny v učebních plánech a osnovách jsou v kompetenci ředitele školy, který v případě potřeby vychází z ústního doporučení pedagogů. Poradním orgánem ředitele školy je pedagogická rada, její kompetence byly ČŠI sděleny ústně. Pedagogických porad se kromě vedoucích pracovníků školy účastní dle předložených záznamů pedagogové, kteří jsou v hlavním pracovním poměru ke zřizovateli školy. Ostatní učitelé, převážně vyučující v dálkovém studiu, se v záznamech z pedagogických porad za školní rok 1999/2000 a 2000/2001 téměř nevyskytují.

Organizace vyučování odpovídá obecně závazným právním předpisům, žáci dálkového studia mají konzultační dny stanoveny na sobotu. Rozvrh dálkového studia preferuje potřeby externích vyučujících - každý předmět je konzultován ve čtyřhodinovém bloku. To podle stanovené hodinové dotace v učebních plánech znamená oficiální kontakt vyučujících se žáky dvakrát až osmkrát během školního roku.

Značný počet uchazečů o pětileté studium obchodní akademie dálkovou formou je přijímán do vyšších ročníků. Údaje o žácích dálkového studia obchodní akademie, přijatých do vyššího ročníku, udává následující tabulka.

Třída	Přijati do 1. ročníku	Přijati do 2. ročníku	Přijati do 3. ročníku	Přijati do 4. ročníku	Přijati do 5. ročníku	Současný stav k datu inspekce
D5	0	6	4	0	1	7
D4	1	17	2	2	-	11
D3	7	9	4	-	-	11

O zařazení do vyššího ročníku individuálně rozhoduje ředitel školy na základě dokladů uchazeče o předchozím vzdělání jejichž fotokopie jsou ve škole k dispozici. Přijatým žákům jsou předepsány rozdílové komisionální zkoušky z předmětů, jež v předchozím studiu neabsolvovali.

Předchozí vzdělání žáků je značně různorodé od gymnaziálního nebo ekonomicky zaměřeného studia po technické a stavební obory (Např. do druhého ročníku uchazečka vyučená v učebním oboru kuchařka a uchazeč vyučen v oboru mechanik – opravář, do třetího ročníku byly přijaty uchazečky s ukončenou dvouletou ekonomickou školou v roce 1980, dvouletou dívčí odbornou školou ukončenou v roce 1972, uchazeč vyučený v oboru zedník který absolvoval jeden rok nástavbového oboru stavební provoz. Do čtvrtého ročníku uchazeč s ukončeným čtvrtým ročníkem ve studijním oboru ochrana životního prostředí a absolventka gymnázia.). Přijetí uchazeče do vyššího ročníku je vždy doloženo souhlasem školského úřadu.

Z další povinné pedagogické dokumentace byly kontrolovány třídní knihy a třídní výkazy. Při jejich kontrole bylo zjištěno, že ředitel školy ve školním roce 1999/2000 do pátého ročníku dálkového studia uchazečku o studium. List třídního výkazu této žákyně neobsahuje žádnou informaci o její klasifikaci a docházce do 5. ročníku ve školním roce 1999/2000. O prospěchu žákyně rozhodl ředitel školy na základě její klasifikace a hodnocení za poslední ročník předchozího studia na jiné škole. Tím porušil § 3 odst. 2 vyhlášky MŠMT ČR č. 354/1991 Sb., o středních školách, ve znění pozdějších předpisů. Dvěma žákyním povolil ředitel školy studium podle individuálního studijního plánu bez řádného a prokazatelného zdůvodnění jejich mimořádného nadání a talentu, čímž porušil § 42 odst. 2 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Třídní knihy jsou vedeny pečlivě, zjištěné drobné nedostatky byly odstraněny během inspekce. Záznamy v třídních výkazech dálkového studia jsou často neúplné, nekonkrétní nebo nejasné, což snižuje jejich vypovídací hodnotu (chybí v nich např. údaje o předchozím vzdělání žáka, v některých termíny konání rozdílových zkoušek, u žáků s individuálním studijním plánem není ze záznamů jasné, který ročník ukončili). Charakter zápisů není sjednocen, výrazně se liší podle autora. To ukazuje na slabá místa ve vnitřním informačním systému školy. V informacích a pokynech pro žáky dálkového studia se vyskytuje terminologie (např. opravná zkouška 1. termín, opravná zkouška další termíny, předčasná klasifikace apod.), kterou obecně závazné právní předpisy ve školství neznají.

Ve škole vyučovalo v době inspekce celkem 20 pedagogů a ředitel školy. Z nich čtyři pedagogové jsou v hlavním pracovním poměru u zřizovatele školy, ostatní ve škole vyučují omezený počet hodin v denním a hlavně v dálkovém studiu. Při přidělování předmětů je preferována odbornost výuky, zřizovatel na doporučení ředitele školy cílevědomě podporuje a umožňuje další vzdělávání svých zaměstnanců. Ze všech pedagogů, kteří ve škole vyučují, tři nemají odpovídající pedagogickou způsobilost, dvě vyučující odbornou a pedagogickou způsobilost. Z nich učitelka předmětů obchodní korespondence a účetnictví neměla pro předmět účetnictví odbornou ani pedagogickou způsobilost a pro předmět obchodní

korespondence odbornou způsobilost. Vyučující je absolventkou střední ekonomické školy, vykonala státní zkoušku z techniky administrativy, předložila doklad o absolvování doplňkového pedagogického studia pro výuku techniky administrativy a hospodářské korespondence a osvědčení o absolvování rekvalifikačního kurzu účetnictví. Vyhláška MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a předpokladech kvalifikace výchovných poradců, toto odborné vzdělání ve své příloze nezohledňuje. Pedagogický sbor není stabilní, jeho složení výrazně ovlivnil zvyšující se podíl dálkové formy studia.

Ředitel školy a jeho zástupce mají kontrolovat podmínky a průběh VVČ. Oblast hospodářské kontroly spadá do kompetence zřizovatele. **Kontrolní činnost** průběhu výchovně-vzdělávacího procesu (hospitace) byla prokazatelně zaznamenána v třídních knihách vedených ve školním roce 1999/2000. V letošních třídních knihách dálkového studia nejsou o kontrolní činnosti v této oblasti záznamy. Dle zástupce ředitele jsou pravidelně prováděny kontroly pedagogické dokumentace. Výsledky provedených kontrol pedagogické dokumentace nebyly ČŠI vedením školy předloženy, informace o kontrolách, jejich výsledcích včetně přijatých opatření k nápravě zjištěného stavu nejsou v předložených zápisech z pedagogických porad zachyceny. Záznamy v kontrolované pedagogické dokumentaci však nejsou jednotné, zjištěné nedostatky se v ní vyskytují opakovaně.

Hodnocení kvality řízení

Na základě výše uvedených skutečností, kdy byly zjištěny nedostatky v oblasti plánování, a citelně slabá místa v organizaci hlavně dálkového studia a kontrolní činnosti, je řízení školy hodnoceno celkově jako ještě vyhovující.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 28 282/99-21 ze dne 9. září 1999
- učební plány a osnovy schválené MŠMT ČR
- učební plány a osnovy schválené ředitelem školy
- časově-tematické plány hospitovaných předmětů
- třídní knihy všech tříd vedené ve školním roce 2000/2001
- třídní výkazy současných tříd a výkaz třídy D5 vedený ve školním roce 1999/2000
- rozvrh hodin
- písemné kontrolní práce z českého jazyka a
- písemné maturitní práce z českého jazyka roku 1999/2000
- maturitní témata z ekonomiky, účetnictví a českého jazyka
- praktická část maturitní zkoušky roku 1999/2000
- pokyny pro studenty dálkového studia platné od září 1999
- informace a pokyny pro studenty denního a dálkového studia platné od ledna 2000
- maturitní témata školního roku 1999/2000 praktické části maturitní zkoušky
- zadání příkladů ve sledovaných hodinách předmětů obchodní korespondence, účetnictví, práce a mzdy

- Protokol o výsledku kontroly hospodaření s příspěvkem ze státního rozpočtu přiděleným prostřednictvím Školského úřadu Liberec Soukromé obchodní akademii a obchodní škole s. r. o., Dvorská 447/29, Liberec 5 čj. 700/K/034/99/Ryb provedené ve dnech 3. a 8. listopadu 1999
- Protokol o výsledku následné kontroly hospodaření s příspěvkem ze státního rozpočtu přiděleným prostřednictvím Školského úřadu Liberec Soukromé obchodní akademii a obchodní škole s. r. o., Dvorská 447/29, Liberec 5 čj. 700/NK/034/00/Ryb provedené ve dnech 10., 22. a 30. května 2000

ZÁVĚR

Žáci školy jsou vzděláváni podmínkách, které dávají dobré předpoklady k plnění stanoveného výchovně-vzdělávacího programu. Prostředí školy je čisté, bez zvláštní výzdoby, esteticky na průměrné úrovni.

Materiálně-technické podmínky výuky jsou ve sledovaných předmětech na dobré až ještě vyhovující úrovni.

Úroveň výuky je celkově na průměrné úrovni v cizích jazycích, společenských vědách, odborných předmětech ekonomického charakteru a výpočetní technice. Ve výuce českého jazyka jsou citelně slabá místa.

Nedostatky většího rozsahu, které je však možno v krátkém časovém horizontu odstranit, byly zjištěny v oblasti řízení.

V průběhu inspekce nebylo zjištěno neefektivní využívání prostředků přidělených škole ze státního rozpočtu.

Podstatná negativa v činnosti školy:

- neznalost a nerespektování platných právních norem
- citelně slabá místa ve výuce českého jazyka
- kvalita sledované povinné pedagogické dokumentace
- malá propracovanost systému dálkového studia
- úroveň kontrolní činnosti vedoucích pracovníků školy

Podstatná pozitiva v činnosti školy:

- péče vedení školy a pedagogů o handicapované žáky
- podpora dalšího vzdělávání učitelů
- ochota vedení školy i zřizovatele okamžitě odstraňovat zjištěné nedostatky

Činnost školy je ve sledované oblasti vzhledem k nedostatkům v oblasti řízení hodnocena celkově jako ještě vyhovující.

Na základě výsledků inspekční činnosti navrhuje Česká školní inspekce provést ve škole ve školním roce 2001/2002 komplexní inspekci, aby posoudila další vývoj školy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Ing. Kateřina Nováková	v. r.
Členové týmu	Mgr. Alexandra Hanwaldová	v. r.
	PaedDr. Jana Langerová	v. r.
	Ing. Jan Kosek	v. r.

V Liberci dne 18. prosince 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 15. ledna 2001

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Prof. Ing. Jáchym Novák, CSc	v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Okresní úřad	2001-02-06	084 030/01-3200
Zřizovatel	2001-02-06	084 031/01-3200
Rada školy	-----	-----

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
2001-01-29	084 023/01-3200	Viz příloha – celkem 4 strany textu